

Podcast u nastavi Povijesti

Miljenko Hajdarović, prof.
Srednja škola Čakovec

Podcasti su oblik digitalnog medija koji je posljednjih dvadesetak godina znatno utjecao na način na koji konzumiramo informacije i zabavni sadržaj. Iako se često uspoređuju s radijem, podcasti imaju svoje specifične korijene, razvoj i funkcije.

Izraz podcast prvi put se pojавio 2004. godine kao spoj riječi *iPod* (Appleov uređaj za slušanje glazbe) i *broadcast* (emitiranje). Pojava širokopojasnog interneta, rast dostupnosti digitalne audioopreme i razvoj RSS tehnologije omogućili su korisnicima da preuzimaju i slušaju audio sadržaj kad god požele.

Jedan od prvih značajnih podcasta bio je *Daily Source Code* Adama Curryja, koji je popularizirao ovaj novi medij. U obliku *mp3* datotke njegove su snimke bile dostupne od 2003. do 2014. godine. Na vrhuncu je imao oko pola milijuna slušatelja. Ubrzo su se pojavile tisuće podcasta – od onih amaterskih do profesionalno produciranih emisija velikih medijskih kuća poput BBC-a, NPR-a i The New York Timesa.

U 2010-ima podcasti su doživjeli “drugi val” popularnosti, posebno zahvaljujući pametnim telefonima, streaming platformama i viralnim serijalima poput *Serial* (2014.), koji je potaknuo ogroman interes javnosti za true-crime žanr i ozbiljno istraživačko novinarstvo u audio formatu. Posljednjih godina sve je veći broj podcasta i u Hrvatskoj. Platforma Klio je snimila nekoliko epizoda *Što nam (ne) treba u Povijesti?*, a trenutno se priprema i međunarodno izdanje na engleskom jeziku.

Za razliku od radija koji se danas sve manje sluša podcast ima nekoliko prednosti. Obzirom da se radi o digitalnom mediju podcast se može emitirati uživo, ali je daleko najpopularnija verzija naknadnog *online* preuzimanja. Bilo da se radi o video i samo audio podcastu možemo ga slušati na svojim uređajima kad putujemo na posao ili u slobodno vrijeme. Možemo ga ubrzati pa mnogi slušaju podreste na 1.25, 1.5 ili čak na dvostrukom ubrzivanju (vjerojatno vole zvuk drogiranih vjeverica). Trajanje, način uređivanja ili inte-

raktivnost nekog podcasta nisu ničim ograničeni i samo ovise o onima koji ga proizvode i emitiraju.

Podcast u nastavi Povijesti može se koristiti kao zgodna metoda projektnog zadatka. Učenici, posebno oni u srednjim školama, upoznati su s tim što je podcast i premda možda nisu stalni konzumenti sigurno poznaju njegove osnovne elemente. A što je osnovno za podcast? Premda ima i potpuno nasumičnih i improvizacijskih podcasti su obično tematski razgovori. Odabere se jedna tema koja se istraži pa se o njoj predaje i razgovara, komentiraju dva ili više sugovornika ili se pozove stručnjak koji odgovara na pitanja.

Ciljevi korištenja ove metode kod srednjoškolaca:

1. Razviti kritičko mišljenje kroz analizu povijesnih događaja.
2. Potaknuti istraživačke i prezentacijske vještine učenika.
3. Omogućiti učenicima kreativno izražavanje kroz tehnologiju.
4. Povezati povijest s aktualnim temama i interdisciplinarnim znanjima.

Ili ako u potpunosti pojednostavimo - kako zainteresirati učenike da odrade određene zadatke, da istražuju povijest, nešto nauče i posljedično nastavnicima omoguće vrednovanje i ocjenjivanje.

U potpuno slobodnoj formi možemo učenicima dati mogućnost da npr. na početku nastavne godine obdaberi povijesnu temu (npr. razdoblje, događaj, ličnost) koju žele istraživati. Tema mora biti dovoljno široka za raspravu i dovoljno uska za istraživanje (npr. "Utjecaj tiska na Francusku revoluciju").

Raditi mogu samostalno ili u paru. Namjerno izbjegavam veće grupe jer se rad pojedinača razvodni i sukladno poznatoj grupnoj dinamici dio učenika preuzeće više radnih uloga dok ih se dio šverca.

Važno je postaviti osnovne kriterije - okvirno trajanje (npr. 8-10 minuta), prikupljanje i citiranje izvora (pisanih, audio, video - primarni i sekundarni), način analize i razrada prezentiranja teme. Ovisno o tome kakve detalje dogovorite na isti način oblikujte i kriterije (rubrike) za vrednovanje i ocjenjivanje. Nemojte zaboraviti da i tijekom rada učenika mi kao nastavnici stojimo na raspolaganju za dodatna pitanja i savjete.

Rezultat može biti audio ili video podcast ovisno o afinitetima učenika i koliko se osjećaju ugodno da ih se samo sluša ili i vidi. Važno je garantirati da je njihov finalni produkt namijenjen samo za interno korištenje - da neće biti javno dostupan. Podcast se može *uploadati* ili kao što je ovogodišnje iskustvo pokazalo - učenici mogu jednostavno poslati svoje uratke putem maila i dijeljenjem poveznica.

Učenici za snimanje ne moraju imati nikakvu specijaliziranu opremu osim pametnih mobilata koje već koriste. Učenici su već od osnovne škole vrlo vješti ne samo u snimanju već i u editiranju audio ili video snimki.

Učeničke uratke možete preslušavati samo vi kao nastavnik ako želite da učenici budu potpuno opušteni. Naravno, možete imati neku online mapu ili stranicu na koju možete postaviti sve uratke jednog razreda ili generacije (npr. Google Classroom). No, imajte na umu da takva dostupno može biti ograničavajućeg karaktera kod introvertiranih učenika ili onih koji osjećaju veći socijalni pritisak kolega. Tijekom ove školske godine učenici su samo slali svoje uratke na moj službeni e-mail. U slučaju ako se s učenicima dogovorite da svi podcast uratci budu dostupni razredu onda zaista možete imati interni podcast u broju epizoda koliko učenika imate u razredu. Također ako se odlučite za javno preslušavanje svakako probajte uvesti prezentiranje i refleksiju - to potencijalno može biti dobra motivacijska metoda prilikom uvođenja u novu temu ili prilikom ponavljanja. Pitanja za diskusiju onda mogu biti: kakav je bio proces istraživanja, što su naučili ili pak kako bi poboljšali epizodu. Učenici mogu dati i povratne informacije jedni drugima.

Gimnaziji maturanti Srednje škole Čakovec u drugom su polugodištu dobili podcast zadatak u kojem su na temelju nekoliko povijesnih izvora mogli oblikovati svoju podršku ili protivljenje korištenja atomskih bombi protiv Japana. Prema unaprijed predviđenim rubrikama učenici su vrednovani i ocijenjeni kao proceduralno znanje.

Prijedlog za citiranje (APA stil):

Hajdarović, M. (2025). Podcast u nastavi Povijesti. *Poučavanje povijesti*, IV(1), 46–47.